

KlachtenCommissie Onvrijwillige Zorg (KCOZ)

Beslissing inzake de klacht van

<naam klagers>

ouders en mentoren van <naam cliënt>

over

Het Adrianohuis

DE PROCEDURE

De Klachtencommissie Onvrijwillige Zorg (hierna kortheidshalve aangeduid als de commissie) heeft kennisgenomen van een klacht met bijlagen d.d. 8 juli 2021 van (namen, verder ook te noemen: klagers). De klacht richt zich tegen het toepassen van onvrijwillige zorg jegens hun zoon, en het niet bijhouden van het dossier terzake.

De zorgaanbieder heeft de klacht op 22 juli 2021 doorgeleid naar de commissie. De zorgaanbieder is in de gelegenheid gesteld een schriftelijke reactie te geven. Een verweerschrift met bijlagen is ontvangen op 29 juli 2021. Partijen hebben kennis genomen van elkaars stukken. Vanwege de vakantieperiode is de klacht niet binnen de wettelijke termijn van vier weken afgehandeld.

Op 25 augustus 2021 heeft de commissie een online zitting gehouden ter bespreking van de klacht. Als toehoorder was hierbij aanwezig mevrouw G. van Heugten, aspirant lid van de KCOZ. Aan de online zitting namen deel: klagers en namens de zorgaanbieder: (gedragsdeskundige, zorgverantwoordelijke), (lid Raad van Bestuur), (voorzitter Raad van Bestuur).

FEITEN EN OMSTANDIGHEDEN

De commissie gaat op grond van het beschrevene in de klacht en het verweerschrift en hetgeen ter zitting naar voren is gekomen, uit van de volgende feiten.

De commissie is bevoegd en de klacht ontvankelijk nu de zoon van klagers van april 2019 tot en met juni 2021 met een Wlz VG-7 indicatie in het Adrianohuis (een Wlz geregistreerde accommodatie) verbleef. Klagers zijn wettelijk vertegenwoordiger (mentorschap) en klagen over in art. 55 Wzd genoemde onderwerpen.

De klacht bevat drie onderdelen, te weten

- 1) beperking bewegingsvrijheid (in het zorgplan opgenomen onvrijwillige zorg, art. 10 en 11 Wzd ;
- 2) geen toestemming om naar een sollicitatiegesprek te gaan op 5 juni 2021 en geen toestemming om medicatie in eigen beheer mee te nemen op vakantie op 7 juni 2021 (onvrijwillige zorg buiten het zorgplan om, art. 15 Wzd)
- 3) niet bijhouden van het dossier terzake van onvrijwillige zorg (art. 16 Wzd).

De zoon van klagers verbleef voorafgaand aan de opname in het Adrianohuis met een IBS in een GGZ instelling. Bij de aanmelding/overdracht naar het Adrianohuis is vanwege een beroep van de cliënt/mentoren op de privacy, niet alle dossierinformatie vanuit de GGZ verstrekt.

De cliënt is gediagnostiseerd met autisme, een verstandelijke beperking, verslavingsproblematiek, ADHD, impulsbeheersingproblemen, PTSS. Ten tijde van het verblijf in het Adrianohuis werd de zoon ook behandeld door een verslavingszorgaanbieder en een GGZ zorgaanbieder.

Vanwege diverse incidenten, waaronder agressie jegens medewerkers, suïcidedreiging, cannabisgebruik (zelf gebruik en mede cliënten daarin betrekken) en het zich niet houden aan coronamaatregelen, is vanaf april 2020 een beperking in de bewegingsvrijheid opgelegd. Aanvankelijk waren klagers en hun zoon het daar wel mee eens. Vanaf januari 2021 was afwisselend sprake van overeenstemming en verzet tegen deze toepassing. Cliënt kreeg 4,5 dag (9 dagdelen) per week externe dagbesteding aangeboden en hij kon regelmatig op verlof naar ouders.

Op 3 juni 2021 hebben klagers per aangetekende brief vernomen dat het Adrianohuis voornemens was de zorg en opname te willen stoppen. Hierop hebben zij zelf per 17 juni 2021 de zorg opgezegd. De zoon woont nu bij een andere zorgaanbieder.

DE KLACHT

In het klaagschrift en ter zitting is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

Terzake van 1) beperking bewegingsvrijheid geven klagers aan dat zij het hier aanvankelijk nog wel mee eens waren maar dat werd anders toen de beperking alsmaar voortduurde, 15 maanden in totaal, en er geen zicht was op uitbreiding van vrijheden. Het Adriano Huis is wel een Wzd locatie, maar geen gesloten afdeling. De zoon had ook geen RM maar verbleef er vrijwillig. Een risico van terugval in drugsgebruik zagen klagers op enig moment niet (meer). Wanneer hun zoon bij hen op verlof was bleek hij goed met vrijheden om te kunnen gaan. De uitbreidingsvoorwaarde om eerst dagelijks de groepsboodschappen te gaan doen daar wilde de zoon niet aan meewerken. Klagers hadden daar wel begrip voor. Er is toen niet gezocht naar een alternatief maar er werd rigide, geen rekening houdend met de problematiek van de zoon, vastgehouden aan die bewuste stap/voorwaarde. Er werd nooit geluisterd naar wat klagers naar voren brachten bij de zorgaanbieder maar telkens met ernstig nadeel en de Wzd geschermd.

Terzake van 2) geen toestemming om naar een sollicitatiegesprek te gaan op 5 juni 2021 en geen toestemming om medicatie in eigen beheer mee te nemen op vakantie vanaf 7 juni 2021; klagers merken dit aan als onvrijwillige zorg die niet in het zorgplan is genoemd. Er was echter geen sprake van een onvoorziene situatie als bedoeld in artikel 15 Wzd zodat dit niet legitiem was. Moeder zou zoon begeleiden bij de afspraak voor een stageplaats, maar de instelling gaf geen toestemming om erheen te gaan. Omdat de situatie bij het Adrianohuis onhoudbaar werd was het hun de bedoeling om met de zoon op vakantie te gaan. Ook daar werd niet aan meegewerkt vanuit de instelling door niet de medicatie in eigen beheer mee te willen geven. Klagers stellen dat de GGZ instelling die bij de behandeling betrokken was, hun standpunten en handelwijze in deze ondersteunde.

Terzake van 3) niet bijhouden van het dossier terzake van onvrijwillige zorg. Uit het dossier blijkt volgens klagers dat niet is voldaan aan diverse administratieve voorschriften uit de Wzd bij onvrijwillige zorg. Zo zijn niet alle vormen op schrift gesteld danwel in het zorgplan opgenomen, er is geen risico inschatting gemaakt, niet alle disciplines zijn bij de besluitvorming betrokken, de wettelijk voorgeschreven evaluaties hebben niet of niet tijdig plaatsgevonden of buiten aanwezigheid van ouders/mentoren.

HET VERWEER

In het verweerschrift en ter zitting is, zakelijk en verkort weergegeven, het volgende naar voren gebracht.

Het Adrianohuis is een kleinschalige woonvoorziening voor 20 bewoners. Er wordt in onderaannemerschap voor Pluryn gewerkt. De beide leden van de Raad van Bestuur zijn ook actief en inhoudelijk betrokken bij individuele zorgzaken, met name in de contacten met ouders. Zij hebben geen zorginhoudelijke opleiding of achtergrond.

Er is gedurende de gehele opname intensief contact met klagers onderhouden. De zorgaanbieder heeft er steeds naar gestreefd om met ouders op een lijn te zitten omdat hun onvrede doorwerkte op de zoon en vice versa. De zorgaanbieder wilde voorkomen dat er 'verdeelt en heerst' ontstond maar uiteindelijk is dit niet gelukt. Klagers waren het vaak niet eens met het gevoerde behandelbeleid, dan werd er een gesprek gevoerd en gaven ze aan het er wel mee eens te zijn, om daar korte tijd later dan weer op terug te komen. Uiteindelijk is de conclusie getrokken dat op die manier geen goede en verantwoorde zorg geboden kon worden.

Uit het logboek blijkt hoeveel contacten, telefonisch en in persoon, er hebben plaatsgevonden. Ook de vele incidenten op het gebied van agressie, middelengebruik, automutilatie en medicatie-problematiek zijn hierin vastgelegd. Het behandelen van het middelengebruik/verslavingsproblematiek had hoge prioriteit.

Terzake van 1) beperking bewegingsvrijheid; Het Adriano Huis heeft op 6 april 2020 cliënt gevraagd zijn sleutel in te leveren nadat hij herhaaldelijk de op dat moment geldende coronaregels overtrad. Hij nam ongeoorloofd bezoek mee naar binnen, welk bezoek bovendien met cannabisgebruik/handel geassocieerd werd. Cliënt kon toen alleen nog onder begeleiding het pand verlaten. Vanaf 14 april 2020 is, met akkoord ouders/wettelijk vertegenwoordigers, onvrijwillige zorg aan het zorgplan toegevoegd. Hierover is voorafgaand overleg met de Wzd functionaris geweest. Behalve de vrijheidsbeperking betrof de onvrijwillige zorg ook kamercontrole 's en beheer van geld,

bankpas en rookwaar. Er is naderhand wel degelijk geëvalueerd en verruiming/versoepelingen doorgevoerd maar geleidelijkheid/voorzichtigheid bleef geboden. De cliënt maakte vaak geen gebruik van hem geboden alternatieven. Dit alles is in het dossier vastgelegd.

Terzake van 2) geen toestemming om naar een sollicitatiegesprek te gaan op 5 juni 2021 en geen toestemming om medicatie in eigen beheer mee te nemen op vakantie vanaf 7 juni 2021;

Er waren duidelijke afspraken en Wzd kaders gesteld met betrekking tot beperkte bewegingsvrijheid waarbij met klagers was overeengekomen dat (extra) verlof of andere afspraken altijd in overleg met de zorgaanbieder zou moeten. Desondanks maakten klagers er in hun communicatie met begeleiders op de afdeling een gewoonte van om zaken te brengen als mededeling. Dit was voor medewerkers niet prettig, waarop steeds met klagers het gesprek is gevoerd om zaken te overleggen in plaats van mede te delen. Vanuit het niets werd medegedeeld dat cliënt op 5 juni een sollicitatiegesprek had voor vrijwilligerswerk bij een golfbaan. Dit ging in tegen de afspraken en het gevoerde (onvrijwillige) zorgbeleid.

Klagers hebben vervolgens, na ontvangst van de aangetekende brief, eenzijdig besloten dat hun zoon op 7 juni 2021 met langdurig verlof zou gaan. De zorgaanbieder draagt verantwoording voor toediening van de medicatie (dit betreft zware gedrags-regulerende medicatie) en wanneer eenzijdig besloten wordt tot langdurig verlof kan dat toezicht niet gehouden worden. Klagers hebben vervolgens nog getracht via de apotheek de medicatie om te laten zetten naar hun eigen apotheek.

De zorgaanbieder stelt zich op het standpunt dat deze feiten/gebeurtenissen binnen de context van de behandeling en de onvrijwillige zorg plaatsvonden, en geen aanleiding voor (extra) juridische maatregelen of wijzigingen opleverden.

Terzake van 3) niet bijhouden van het dossier terzake van onvrijwillige zorg.

Er is een uitgebreid besluit onvrijwillige zorg/stappenplan waarin alle aspecten die klagers noemen als 'ontbrekend in het dossier' wel degelijk zijn opgenomen. Wellicht kenden zij dit document niet. Het maakt wel onderdeel van het elektronisch cliëntendossier uit en is toegevoegd aan het verweerschrift. De zorgaanbieder heeft net als vele andere zorgaanbieders, 2020 nog gebruikt om de Wzd nader te implementeren maar voldeed, ook in 2020 aan de belangrijkste voorschriften én heeft steeds gehandeld in de geest van de wet door te zoeken naar overeenstemming.

OVERWEGINGEN EN CONCLUSIES

ALGEMEEN

De commissie constateert dat zowel klagers als verweerders naar voren brengen dat er in de loop der tijd een positieve ontwikkeling bij de cliënt was waar te nemen. Zijn zucht naar middelen nam af, er waren minder (ernstige) incidenten en hij was goed bezig met zijn gezondheid. Klagers zagen daarin aanleiding om snel de beperkingen los te laten terwijl het voor verweerders juist reden was om daar zeer geleidelijk en terughoudend mee om te gaan. Partijen hebben elkaar daarin niet kunnen vinden.

Terzake van 1) beperking bewegingsvrijheid; de commissie overweegt dat het besluit tot het toepassen van onvrijwillige zorg met ingang van april 2020 inhoudelijk op goede gronden is genomen. Er was sprake van veel ernstige incidenten in de voorafgaande

periode, de cliënt was niet betrouwbaar in het naleven van afspraken o.a. ter voorkoming van coronabesmetting en abstinentie van middelen. Hij veroorzaakte met dat gedrag risico's zowel voor zichzelf als voor medewerkers en medecliënten. In de periode daarna zijn ook nog regelmatig incidenten voorgekomen die, in combinatie met het wisselende commitment aan de behandel- en begeleidingsafspraken, naar oordeel van de commissie rechtvaardigden dat de onvrijwillige zorg, na evaluatie werd voortgezet. Daarbij werd steeds overwogen welke verruiming verantwoord was. Dat er niet naar klagers zou zijn geluisterd of te stringent is opgetreden, wordt niet door de overgelegde dossierstukken onderbouwd.

Terzake van 2) geen toestemming om naar een sollicitatiegesprek te gaan op 5 juni 2021 en geen toestemming om medicatie in eigen beheer mee te nemen op vakantie vanaf 7 juni 2021;

De commissie overweegt dat het niet instemmen met een onaangekondigd verlof t.b.v. een sollicitatiegesprek in lijn was met het zorgplan en daarin opgenomen onvrijwillige zorg, waarover hiervoor onder 1 al is geoordeeld dat deze legitiem werd toegepast. De commissie ziet niet in waarom hierover een aanvullend Wzd besluit, zoals klagers stellen, genomen had moeten worden.

Met betrekking tot het niet in eigen beheer meegeven van medicatie voor langere tijd oordeelt de commissie dat dit ook in lijn met het zorgplan was, waarin immers begeleide/gecontroleerde medicatie-inname was opgenomen. Ook hier ziet de commissie niet in waarom de zorgaanbieder hierover een aanvullend Wzd besluit, zoals klagers stellen, had moeten nemen.

Terzake van 3) niet bijhouden van het dossier terzake van onvrijwillige zorg.

De stellingen van klagers vinden geen steun in de overgelegde dossierstukken. Enig punt dat niet aansluit bij de wettelijke voorschriften betreft dat de eerste formele evaluatie niet na drie maanden maar na vijf maanden heeft plaatsgevonden. Dit is evenwel beargumenteerd verklaard en vastgelegd; namelijk door de hectiek rond de eerste corona-golf. Niet gebleken is dat door deze termijnverruiming de cliënt in zijn rechten of rechtsbescherming is geschaad aangezien er tussentijd veelvuldig over de toepassing(en) gesproken is met hem en met klagers.

BEOORDELING

De commissie verklaart de klacht ongegrond.

OVERWEGING TEN OVERVLOEDE

De commissie heeft opgemerkt dat de beide leden van de Raad van Bestuur rechtstreeks en inhoudelijk bij de uitvoering van het primair proces betrokken blijken zijn. Beiden hebben geen behandelinhoudelijke opleiding. Deze situatie werd desgevraagd door bestuurders verklaard vanuit de kleinschaligheid en hun betrokkenheid bij de cliënten. De commissie overweegt dat de kleinschaligheid van de voorziening geen reden mag zijn om de financieel bestuurder/directeur en de algemeen bestuurder/directeur (zonder enige

deskundigheid op het gebied van de zorg) deel te laten nemen aan zorgbesprekingen en besluiten rond individuele zorg.

Daarenboven kan een dergelijke dubbelrol (bestuurder en tevens bij de zorg betrokken) gaan wringen en er aan in de weg kan staan om nog met distantie over besluiten en het handelen van de zorgverleners te oordelen.

RECHTSMIDDEL

Partijen kunnen, binnen zes weken na de dag waarop de commissie deze beslissing aan partijen heeft medegedeeld (dat wil zeggen: binnen zes weken na de dag waarop partijen gemeld is dat zij deze beslissing kunnen downloaden van het netwerk van de KCOZ), een verzoekschrift indienen bij de rechter ter verkrijging van een beslissing over de klacht (zie artikel 56c Wet zorg en dwang).

Deze uitspraak is vastgesteld op 25 augustus 2021 door de voorzitter van de Klachten-Commissie Onvrijwillige Zorg, de heer mr. J.A. Heeren, en de leden de heer drs. A.C. Louisse en mevrouw dr. mr. A.H.P.M. de Rooij.

mr. J.A. Heeren,
voorzitter

Dit is de geanonimiseerde versie van een uitspraak van de KCOZ. Conform artikel 56b, lid 7 Wzd maakt de KCOZ haar uitspraken openbaar 'in zodanige vorm dat deze niet tot personen herleidbaar zijn, behoudens voor zover het de zorgaanbieder betreft'. De KCOZ maakt haar uitspraken openbaar door deze op de website van de KCOZ te publiceren.